

Pandémia COVID-19 má nepochybne zásadný dopad na plnenie uzavretých zmluvných záväzkov. Absencia pracovnej sily, nedostatok materiálu z dôvodu jeho pôvodu v najviac zasiahnutých oblastiach, zákaz vykonávať určité činnosti alebo navštevovať určité oblasti alebo nevyhnutné neočakávané výdavky v súvislosti s rôznymi režimovými opatreniami, to všetko môže mať významný vplyv na Vaše zmluvné záväzky najmä na včasné splnenie Vašich povinností. Povinnosti na základe zmlúv s verejným sektorom nie sú v tomto smere žiadnou výnimkou.

Aktuálny stav k 17. 4. 2020

Zatiaľ čo pri zmluvách uzatváraných medzi komerčnými subjektami existuje široká zmluvná voľnosť a tak aj možnosť pružne reagovať na vzniknuté okolnosti na základe vzájomnej dohody, zmluvy s verejným sektorom uzatvárané na základe zákona o verejnom obstarávaní sú tradične pomerne nepružné, ak ide o ich zmeny. Zákon vychádza z toho, že raz uzavretá zmluva sa v princípe meniť nemá. Preto obsahuje len niekoľko výnimiek, ktoré umožňujú zmluvu počas jej trvania zmeniť na základe dohody jej strán. Tieto výnimky sa navyše musia vykladať reštriktívne, pričom zmena zmluvy v rozpore so zákonom je zároveň správnym deliktom, ktorý je spojený s pokutou. Verejný sektor je preto tradične pri uzatváraní dodatkov k zmluvám veľmi opatrný.

Pandémia COVID-19 však nepochybne prináša množstvo situácií, v ktorých je potrebné upraviť zmluvné záväzky vzniknuté so zákaziek udelených prostredníctvom verejného obstarávania. Dopady súčasnej krízy majú totiž na verejné zákazky výrazný vplyv. Hospodársky subjekt, ktorý vykonáva zákazku, môže napríklad čeliť komplikáciám pri výkone prác odsúhlasených v zmluve a poskytovaní služieb alebo dodávok, ktoré sú predmetom zmluvy. V určitých prípadoch sa môže dokonca stať, že hospodársky subjekt nie je schopný plniť zákazku vôbec napríklad kvôli zastaveniu výroby alebo prerušenej sieti dodávok alebo môže čeliť problémom s likviditou kvôli uzavretiu prevádzky. Bez pragmatického riešenia takýchto situácií môže prísť k absolútnemu zlyhaniu príslušných verejných zákaziek, následným súdnym sporom a významne negatívnym ekonomickým a sociálnym dôsledkom.

Aj napriek všeobecnej nepružnosti však našťastie zákon o verejnom obstarávaní umožňuje situácie ako je pandémia COVID-19 zohľadniť a umožniť stranám reagovať na vzniknuté problémy. Podľa § 18 ods. 1 písm. c) zákona o verejnom obstarávaní je totiž možné zmluvu, rámcovú dohodu alebo koncesnú zmluvu zmeniť počas jej trvania bez potreby nového verejného obstarávania, ak potreba zmeny vyplynula z okolností, ktoré verejný obstarávateľ nemohol pri vynaložení náležitej starostlivosti predvídať a zmenou sa nemení charakter zmluvy.

Hoci je nepochybné, že dopady spôsobené globálnou pandémiou ochorenia COVID-19 nemohol nikto vopred očakávať a tým pádom predvídať, nie je možné zabudnúť ani na ďalšie podmienky, ktoré je potrebné splniť, aby mohla byť zmluva uzavretá s verejným sektorom na základe súčasnej krízy zmenená. V prvom rade sa úpravou existujúcej zmluvy nesmie zmeniť celková povaha zákazky. Úpravy

by teda nemali podstatne pozmeniť rozmer / objem a povahu stavebných prác, služieb alebo dodávok tovaru. Tieto parametre sú veľmi špecifické vo vzťahu k tej-ktorej zákazke a v prípade kontroly by sa posudzovali od prípadu k prípadu, v súčasnej situácii je však zrejmé, že zmeny týkajúce sa podmienok platieb, udeľovania výnimiek pre hospodárske subjekty, ktoré oslobodzujú od zmluvných a zákonných sankcií za nesplnenie povinností pri plnení zákaziek, ako aj opodstatnených omeškaní pri plnení zákazky, sa budú s veľkou pravdepodobnosťou považovať za opodstatnené úpravy na základe § 18 ods. 1 písm. c) zákona o verejnom obstarávaní.

Okrem podmienok nepredvídateľnosti a zachovania celkovej povahy zákazky sú zmeny zmlúv uzavreté s verejným sektorom podmienené aj ich finančnou hodnotou. Akékoľvek zvýšenie ceny nemôže predstavovať viac ako 50 % hodnoty pôvodnej zákazky alebo rámcovej dohody. Ak sa vykoná niekoľko úprav nasledujúcich po sebe, uvedené obmedzenie sa vzťahuje na hodnotu každej úpravy. Účelom takýchto úprav nasledujúcich po sebe však nesmie byť obchádzanie zákona o verejnom obstarávaní. Vzhľadom na charakter zmien, ktoré budú v súvislosti s dopadmi pandémie potrebné, sa však táto podmienka nejaví ako problematická, keďže v praxi pôjde predovšetkým o zmeny v lehotách plnenia a zmluvných sankciách, hoci nie sú vylúčené ani nevyhnutné „preklenovacie“ finančné úpravy.

Tieto závery potvrdzujú aj Úrad pre verejné obstarávanie a Európska komisia, ktorí na svojich webových sídlach zverejnili stručný návod, ako postupovať v prípade potreby zmien uzavretých zmlúv z dôvodu dopadov krízy COVID-19. Európska komisia pripravila pre verejných obstarávateľov a obstarávateľov dva dokumenty, ktoré sa týkajú obstarávania v súčasnej neľahkej situácii spôsobenej pandemiou ochorenia COVID-19. Prvý dokument je Usmernenie Európskej komisie k využívaniu rámca pre verejné obstarávanie počas núdzovej situácie súvisiacej s krízou spôsobenou ochorením COVID-19 2020/C 108 I/01 a druhý dokument sa týka práve pravidiel uzatvárania dodatkov.¹

V súčasnej situácii teda existuje predpoklad, že úpravy verejných zákaziek na základe § 18 ods. 1 písm. c) zákona o verejnom obstarávaní môžu byť a zrejme aj budú akceptovateľné. Je však potrebné dbať na splnenie všetkých zákonných podmienok tak, ako boli uvedené v predchádzajúcom texte a zároveň realizovať akékoľvek úpravy výlučne do takej miery, do akej sú potrebné na zmiernenie dôsledkov krízy pri plnení verejných zákaziek.

Ak potrebujete ďalšie vysvetlenie k možnostiam zmien zmlúv uzavretých s verejným sektorom alebo prípravu dodatku k takejto zmluve, tím spoločnosti RUŽIČKA AND PARTNERS je Vám pripravený pomôcť. **Neváhajte sa na nás obrátiť!**

¹ <https://www.uvo.gov.sk/legislativametodika-dohlad/metodika-zadavania-zakaziek-5ae.html>.

RUŽIČKA AND PARTNERS s. r. o.

Informácie podľa zákona č. 136/2010 Z. z.
Spoločnosť s ručením obmedzeným založená podľa slovenského práva.

Sídlo:

Vysoká 2/B, 811 06 Bratislava, Slovenská republika
Tel. číslo: +421 (0)2/32 33 34 44
Fax. číslo: +421 (0)2/32 33 34 43
Email: office-ba@r-p.sk
IČ DPH: SK2022827620

Zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I, oddiel Sro, vložka č. 58431/B, IČO: 36 863 360.

Zapísaná do zoznamu Slovenskej advokátskej komory (ďalej len „SAK“) dňa 4. júna 2009.

Oprávnenie na poskytovanie právnych služieb a právneho poradenstva (advokátskych služieb) v súlade so zákonom č. 586/2003 Z.z. o advokácii v znení neskorších predpisov vzniklo na základe zápisu spoločnosti do príslušného zoznamu vedeného SAK so sídlom Kolárska 4, 813 42 Bratislava, Slovenská republika.

Spoločnosť poskytuje advokátske služby v súlade s ustanoveniami zákona č. 586/2003 Z.z. v platnom znení a v súlade s príslušnými predpismi SAK na základe zmlúv s klientmi, ktoré sa spravujú slovenským právom. V prípade poskytovania služby pre zahraničné osoby je príslušným súdom slovenský súd príslušný podľa miesta sídla spoločnosti v súlade so slovenskými právnymi predpismi.

Zodpovednosť za škodu spôsobenú spoločnosťou pri poskytovaní právnych služieb je upravená zákonom č. 586/2003 Z.z.

Zodpovednosť spoločnosti za škodu je poistená poisťovateľom Starr Europe Insurance Limited, sídlo poisťovateľa: Dragonara Business Centre, 5th Floor, Dragonara Road, St. Julians STJ 3141, Maltská republika, registračné číslo: C 85380, konajúca v Slovenskej republike prostredníctvom organizačnej zložky STARR EUROPE INSURANCE LIMITED, pobočka poisťovne z iného členského štátu. Organizačná zložka je zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I, oddiel Po, vložka číslo 6332/B, s registrovaným sídlom na adrese: Panenská 5, 811 03 Bratislava, Slovenská republika. Poistená činnosť: poskytovanie právnych a odborných služieb, č.z.: 7707024612. Limit poistného plnenia: 15 000 000 EUR na jednu a spolu na všetky poistné udalosti počas doby trvania.

Spoločnosť poskytuje služby za odmenu, ktorej výška a forma sú dohodnuté zmluvne pred začatím poskytovania služieb v súlade s vyhláškou MS SR č. 655/2004 Z.z. v platnom znení.

Sťažnosti alebo reklamácie služieb spoločnosti možno uplatniť v mieste sídla spoločnosti.

Ďalšie informácie o spoločnosti možno získať v mieste jej sídla.